

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Инжењерски менаџмент у агробизнису
Назив предмета: Социологија
Наставник: Зоран С. Николић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 7
Услов: 37 ЕСПБ
Циљ предмета Упознавање студената са појмом и задацима социологије, сазнајним и методолошким проблемима, значајем за објашњење и разумевање основних карактеристика савременог друштва, структуре глобалног друштва – његових елемената и димензија, као и општих закона постојања и кретања друштва. Поимање детерминистичког модела објашњења сложених и динамичних друштвених појава, посебно у области сеоских друштвених заједница, њихове структуре, стратификације, локалних и глобалних промена и процеса.
Исход предмета Студент ће након положеног испита бити способан да: - Усвоји и репродукује уз повремену помоћ наставника основно, опште и елементарно чињенично знање о друштву, његовој структурираности и динамици; - Репродукује знање о чињеницама, принципима, процесима и општим концепцијама, опише и дефинише основне категорије друштва; - Разуме, објасни и повеже чињенично и теоретско знање у ширем контексту постојања, развоја и интеракција друштва; - Усвоји и кроз објашњења, тумачења и компарације представи и логички повеже свеобухватно, специјализовано чињенично и теоретско знање о друштву и сложеним друштвеним релацијама; - Искаже напредно знање, критичку свесност, мишљење и разумевање теорија и принципа, способност за иновативно промишљање са елементима предвиђања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Настанак социологије и друштвени услови у којима се развија социологија. Основни елементи Контове социологије. Социологија као општа, теоријска и основна наука – дефинисање социологије. Одређење појма друштво – различити приступи и схватања. Чиниоци који граде друштво и дефинисање друштва. Организованост, нормирање и контрола – услов постојања друштва. Однос: човек – природа – друштво. 2. Друштвене појаве: друштвена деловања, пасивизам, односи, процеси, интеракције и колективне друштвене творевине. Појмови структура друштва и глобално друштво. Структура глобалног друштва – димензије, елементи и типови. 3. Друштвене промене – класификација, узроци и теоријски модели друштвених промена. Друштвена мобилност, типови, механизми и последице. Квантитативне, квалитативне и вредносне друштвене промене – значење и међусобни односи. 4. Процеси васпитања, социјализације, образовања и интернализације. Комуникације и интеракције. Научена друштвеност: конформизам, неконформизам, фацилитација, предрасуде, стереотипи и дискриминација. 5. Друштвене групе, друштвене заједнице, друштвене организације и друштвене институције. Брак и породица. Сродство, ендогамија и егзогамија. Неке особине брака и породице у 21. веку. Етничке заједнице и процес етногенезе. Колективни идентитети и колективни псеудо-идентитети. 6. Стратификациони системи: ропство, касте, сталези, класе, слојеви и средњи социјални слој. Економска цивилизација, друштвени рад и друштвена подела рада. Друштвена производња, друштвена репродукција, робни облик производње, новац и функције новца. Својина и својински облици. Богатство и сиромаштво - одређење појмова богатство и сиромаштво. 7. Социолошки појам културе - културна целина, поткултура, контракултура и симболи. Поткултурне форме. Религија – генеза религијске свести, религија као систем симбола и функције религије. Верски ритуали, култови, елементарни облици религије, мит и политеизам. Монотеизам и монотеистичке религије.

8. Постиндустријско друштво – карактеристике и парадокси. Бивша социјалистичка друштва. Класно-слојна структура савременог друштва. Генерацијски односи и односи полова. Глобализација као процес, концепти, контроверзе и отпори глобализацији. Модернизација – значење и контекст глобализације. Еколошки проблеми у 21. веку.
9. Село и град – настанак села и градова. Разлике сеоске и градске средине – еколошка проблематика. Српско село и град у 21. веку.
10. Типологија сеоских заједница. Друштвени односи у сеоској локалној заједници. Појам сељаштва. Сеоски начин живота. Сеоска култура.
11. Савремени концепти развоја сеоских средина. Земљишни посед и рад пољопривредника. Демографске промене у селу и пољопривреди. Процеси деаграризације. Структура друштва, положај сељаштва у друштвеној структури, стратификациони аспект сељаштва.
12. Село и породични односи. Типологија, особине и функције сеоске породице. Сеоска домаћинства и сеоске задруге. Образовање на селу и пољопривредно образовање.
13. Модернизација и глобализација агробизниса. Заједничка аграрна политика ЕУ. Процеси трансформације породичних газдинстава – од мултифункционалности до предузетништва. Проблем хране. Тиха одрживост и алтернативне мреже хране. Прехрамбени суверенитет и популизам.
14. Политика сеоског развоја – егзогени и ендегени приступи. LEADER програм. Нова руралност – контраурбанизација и центрификација.
15. Методологија научних истраживања и научни метод. Друштвени детерминизам и глобални социолошки приступ. Сазнајни циљеви и социолошки закон.

Практична настава

Решавање проблемских ситуација кроз комбиновање интерактивних метода на основу усвојених теоријских знања. Припрема и усвајање знања за писање семинарских радова. Презентација семинарских радова и дискусија.

Литература

Обавезна: Николић, З. (2024). *Социолошке идеје и теме*. Нови Сад: Факултет за економију и инжењерски менаџмент.

Допунска: Петровић, М. (2023). *Просторна социологија: рурална перспектива*. Београд: Филозофски факултет, Институт за социолошка истраживања.

Николић, З. (2023). *Еколошка социологија*. Нови Сад: Факултет за економију и инжењерски менаџмент.

Weber, M. (1988). *The agrarian sociology of ancient civilizations*. London; New York: Verso.

Зотов, В. В., Куркина, М. П. (2022). *Социологические исследования в экономике и управлении*. Москва: ИТК Дашков и К. (Первая часть: со страниц 8 по 27 - Социологические исследования в экономике и управлении).

Haralambos, M. & Holborn, M. (2013). *Sociology Themes and Perspective*. New York: HarperCollins Publishers Limited. (13: page 889 to 917 - Age and the life course).

Van Tubergen, F. (2020). *Introduction to Sociology*. London, UK: Routledge.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2x15=30	Практична настава: 3x15=45
------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Методе извођења наставе

Метод је одређен тематском садржином и потребама практиковања интерактивне наставе: монолошка метода, дијалогска, илустративна, текст-метода, проблемска метода.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	/
практична настава	5	усмени испит	55
колоквијуми I и II	20 (10+10)		
семинарски рад	5		